

Nâng cao chất lượng tự phê bình và phê bình của đội ngũ cán bộ lãnh đạo chủ chốt

LTS: Chất lượng tự phê bình và phê bình gắn liền với chất lượng đánh giá cán bộ và chất lượng nhân sự đại hội đảng bộ các cấp. Để góp phần “Nâng cao chất lượng tự phê bình và phê bình của đội ngũ cán bộ lãnh đạo chủ chốt giai đoạn hiện nay”, vừa qua Viện Xây dựng Đảng thuộc Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh đã tổ chức Hội thảo khoa học về đề tài trên với sự tham dự của nhiều nhà nghiên cứu và hoạt động thực tiễn. Đã có 20 tham luận tham gia Hội thảo. Tạp chí Xây dựng Đảng giới thiệu Đề dẫn Hội thảo của TS. Đặng Đình Phú, Phó viện trưởng Viện Xây dựng Đảng.

Sinh thời, Bác Hồ thường căn dặn chúng ta: “Mục đích phê bình cốt để giúp nhau sửa chữa, giúp nhau tiến bộ. Cốt để sửa đổi cách làm việc cho tốt hơn, đúng hơn. Cốt để đoàn kết và thống nhất nội bộ”.

“Tự phê bình và phê bình là thứ vũ khí sắc bén nhất, nó giúp cho Đảng ta mạnh và ngày càng thêm mạnh. Nhờ đó mà chúng ta sửa chữa khuyết điểm, phát triển ưu điểm, tiến bộ không ngừng”.

“Chúng ta không sợ có sai lầm và khuyết điểm, chỉ sợ không chịu cố gắng sửa chữa sai lầm và khuyết điểm. Và càng sợ những người lãnh đạo không biết tìm cách đúng để giúp cán bộ sửa chữa sai lầm và khuyết điểm”.

Tại Hội nghị Trung ương sáu (lần 2) khoá VIII, Đảng ta đã mở cuộc vận động xây dựng, chỉnh đốn Đảng, tự phê bình và phê bình từ Bộ Chính trị, Ban Chấp hành Trung ương đến cơ sở. Tuy nhiên, cho đến nay tự phê bình và phê bình vẫn là khâu yếu, ít có chuyển biến, kết quả của cuộc vận động tự phê bình và phê bình còn rất hạn chế, chưa đạt yêu cầu đề ra.

Qua sơ kết thực hiện Nghị quyết Trung ương sáu (lần 2) và qua thực tiễn công tác xây dựng, chỉnh đốn đảng cho thấy: Tính tự giác tự phê bình và phê bình trong cán bộ lãnh đạo chủ chốt rất thấp, thậm chí có nơi bị thủ tiêu dẫn đến những hậu quả nghiêm trọng, làm ảnh hưởng đến uy tín và vai trò lãnh đạo của Đảng, giảm lòng tin của nhân dân đối với Đảng và Nhà nước. Sự giảm sút và thủ tiêu đó biểu hiện trong sinh hoạt chi bộ, nhất là trong các cấp uỷ. ở nhiều nơi tiến hành tự phê bình và phê bình mang tính hình thức, chiếu lệ, đối phó với sự kiểm tra của cấp trên; nội dung sơ sài, khi kiểm điểm thiếu thành khẩn, né tránh, ngại va chạm, nhất là đối với những đảng viên là cán bộ có chức, có quyền. Tình trạng nể nang, hữu khuynh, tư tưởng “ngậm miệng ăn tiền”, “mũ ni che tai”, “dĩ hoà vi quý”... đã trở thành phổ biến. Trong tự phê bình và phê bình thường bỏ qua, né tránh những vấn đề lớn, bức xúc như: Quan liêu, độc đoán, lạm quyền, làm sai nguyên tắc, tham nhũng, chạy chức chạy quyền... mà chỉ tập trung vào các vấn đề về tác phong sinh hoạt, lề lối làm việc... mà thực chất thường ca ngợi lẫn nhau để rồi mọi người và tổ chức đều “tốt đẹp”. Những vụ việc, khuyết điểm mà tổ chức và nhiều người biết rõ, có bằng chứng hiển nhiên mới công khai tự phê bình và phê bình; trái lại những khuyết điểm, sai phạm mà nhiều người chưa rõ thì tìm mọi cách che đậy, ngăn ngừa sự kiểm tra, tìm hiểu của mọi người.

Những sai phạm trong lãnh đạo, quản lý; những tệ nạn, tiêu cực trầm trọng mà bất cứ cán bộ chủ chốt nào cũng nhìn thấy, cũng “phần nộ” nhưng rất ít người dám đối đầu trực diện, tự phê bình nhận trách nhiệm về mình. Cuối cùng Đảng, Nhà nước, nhân dân gánh cả, còn cán bộ lãnh đạo chủ chốt vẫn “mẫu mực”, “trong sáng” và thăng tiến.

Nguyên nhân cuộc vận động tự phê bình cán bộ chủ chốt chưa đạt yêu cầu đề ra:

Một là, sự chỉ đạo của các cấp uỷ đảng chưa thật tập trung, kiên quyết, thiếu những biện pháp mạnh mẽ.

Hai là, nhiều cán bộ lãnh đạo chủ chốt ở các cấp chưa gương mẫu, tự giác tự phê bình và phê bình, chưa làm gương cho cấp dưới và quần chúng noi theo. Đặc biệt, trong số cán bộ lãnh đạo chủ chốt, có người nói rất hay về ý nghĩa, tầm quan trọng của tự phê bình và phê bình nhưng trong thực tiễn thì xem nhẹ, làm một cách hình thức, thậm chí thủ tiêu tự phê bình và phê bình. Họ phân tích rất đầy đủ, sâu sắc về mục đích, động cơ, nội dung, phương pháp, thái độ và các bước cụ thể của tự phê bình và phê bình, nhưng trong thực tiễn thì làm ngược lại. Họ trù dập người phê bình, lợi dụng phê bình để đả kích cá nhân, gây mất đoàn kết nội bộ hoặc có thái độ thờ ơ, đứng ngoài cuộc, không tỏ rõ chính kiến, im miệng hưởng lợi...

Ba là, các cơ quan có thẩm quyền xử lý các vụ việc tiêu cực, tham nhũng... chưa nghiêm, thiếu dứt điểm, nhất là các vụ việc liên quan đến cán bộ lãnh đạo chủ chốt.

Bốn là, chưa thật sự dựa vào dân và chưa coi trọng việc tiếp thu ý kiến phê bình, đóng góp xây dựng của dân.

Theo quan niệm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, tự phê bình là cá nhân (cơ quan hoặc đoàn thể) thật thà nhận khuyết điểm của mình để sửa chữa, để người khác giúp mình sửa chữa, mà cũng để người khác biết mà tránh những khuyết điểm mình đã phạm. Phê bình là thấy ai (cá nhân, cơ quan, đoàn thể) có khuyết điểm thì thành khẩn nói cho họ biết để họ sửa chữa, để họ tiến bộ.

Trong những nguyên nhân tự phê bình và phê bình chưa đạt yêu cầu đề ra thì nguyên nhân quan trọng nhất là nhiều cán bộ lãnh đạo chủ chốt chưa gương mẫu. Vậy, cán bộ lãnh đạo chủ chốt tự phê bình như thế nào và phê bình cán bộ lãnh đạo chủ chốt ra sao?

Yêu cầu mang tính nguyên tắc đối với người cán bộ chủ chốt là lãnh đạo phải đi liền với tự phê bình và phê bình, nhất là phải coi tự phê bình như soi gương, rửa mặt hàng ngày. Đây là điều người cán bộ lãnh đạo chủ chốt nào cũng biết, cũng hiểu nhưng do nhiều lý do khác nhau mà khâu tự phê bình trong quá trình lãnh đạo chưa được thực thi đầy đủ, thực hiện chưa theo đúng yêu cầu hoặc làm một cách hình thức.

Phê bình cán bộ lãnh đạo là vấn đề khó khăn, tế nhị và nhạy cảm. Câu hỏi đặt ra là ai phê bình cán bộ chủ chốt? Dựa vào lực lượng nào để phê bình những cán bộ chủ chốt này?

Để nâng cao chất lượng tự phê bình và phê bình trong đội ngũ cán bộ lãnh đạo chủ chốt, cần thực hiện đồng bộ các giải pháp:

Tổ chức học tập, quán triệt thật nghiêm túc nhằm nâng cao nhận thức cho đội ngũ cán bộ, đảng viên và nhân dân về cuộc vận động tự phê bình và phê bình, để từ đó có suy nghĩ và hành động đúng.

Mở rộng dân chủ, công khai, nâng cao kiến thức, trình độ mọi mặt cho cán bộ, đảng viên làm cơ sở cho mọi người tham gia tự phê bình và phê bình.

Kết hợp chặt chẽ tự phê bình và phê bình trong Đảng với phê bình của quần chúng. Động viên nhân dân tích cực tham gia đóng góp ý kiến và phát huy tốt vai trò của các cơ quan thông tin đại chúng trong tuyên truyền về tự phê bình và phê bình.

Các cấp uỷ đảng, nhất là cấp uỷ cấp trên, cán bộ lãnh đạo chủ chốt phải gương mẫu tự phê bình và phê bình trước. Mọi khuyết điểm của tập thể phải được làm rõ, tránh để xảy ra tình trạng tập thể cấp uỷ thì phạm nhiều khuyết điểm, nhưng không “chia hết” được cho các thành viên hoặc có những khuyết điểm không cấp uỷ viên nào chịu trách nhiệm cả.

Phối kết hợp tốt hoạt động của các cơ quan kiểm tra, thanh tra, duy trì bảo vệ pháp luật nhằm làm tốt công tác thẩm tra, xác minh, đưa ra được những chứng cứ, chứng lý xác thực, buộc đối tượng vi phạm phải “tâm phục, khẩu phục”, thành khẩn tự phê bình.

Mọi khuyết điểm, sai lầm sau khi đã được kiểm tra, kết luận cần phải xử lý nghiêm túc, trên cơ sở có lý, có tình và phải được công khai để toàn Đảng, toàn dân biết.

Thực hiện đúng quy trình tiến hành tự phê bình và phê bình.

Đẩy mạnh cuộc vận động nâng cao đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân. Để thực hiện giải pháp này, cần kết hợp đồng bộ các giải pháp giữa tổ chức và cá nhân, giữa khen thưởng và kỷ luật thật sự nghiêm minh, giữa giáo dục lý trí, tình cảm với chăm lo đời sống vật chất, tinh thần; giữa thuyết phục giáo dục và hành chính, cưỡng bức...

Xây dựng hệ thống pháp quy đủ mạnh nhằm pháp lý hoá, chuẩn hoá các hoạt động tự phê bình và phê bình, bảo đảm phát huy tự do phê bình, bảo vệ người phê bình và nghiêm trị những hành vi trù dập phê bình và cả những hành vi thiếu nghiêm túc, không tự giác phê bình/.